

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Факультет фізичного виховання і спорту
Кафедра спортивно-педагогічних дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія і методика спорту вищих досягнень

Освітня програма Фізична культура і спорт
другого (магістерського) рівня
Спеціалізація (за наявності)
Спеціальність 017 Фізична культура і спорт
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Робоча програма навчальної дисципліни
Теорія і методика спорту вищих досягнень
для студентів спеціальності

017 (Фізична культура і спорт)

· „___” _____, 2020 р.

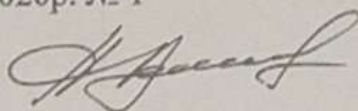
Розробник:

П'ятничук Г.О, доцент кафедри спортивно-педагогічних дисциплін, кандидат наук з фізичного виховання і спорту.

Робоча програма затверджена
на засіданні кафедри
спортивно-педагогічних дисциплін

Протокол від “ 31 ” серпня 2020р. № 1

Завідувач кафедри

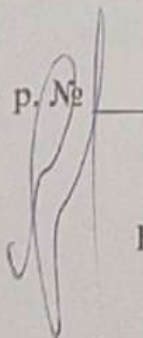
А.В.Синиця

“ 31 ” _____ 08 _____ 2020 р.

Схвалено науково - методичною радою
факультету фізичного виховання і спорту

Протокол від “ 04 ” _____ 09 _____ 2020 р. № _____

Голова

Е.Й.Лапковський

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3,0	Галузь знань 01 освіта (шифр і назва)	Цикл професійної та практичної підготовки Вибіркова	
	спеціальності 017 (Фізична культура і спорт)		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування):	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1	1
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		2	2
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –2 самостійної роботи студента – 4 1 семестр –30/60,	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	2с.-8 год.	2с.-4 год.
		Практичні,	
		2с.-22 год.	2с.-2 год.
		Самостійна робота	
		2с.-60 год.	2с.-84 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: 2 сем.-екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 62 % до 38 %;
для заочної форми навчання – 24 % до 76 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Теорія і методика спорту вищих досягнень” є формуванні у магістрантів фундаментальних знань, вмінь та навичок стосовно підготовки кваліфікованих спортсменів, що базуються на сучасних досягненнях провідних вітчизняних і іноземних вчених та світової практики.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: фундаментальні засади адаптації організму спортсмена до тренувальних та змагальних навантажень; процеси втоми та відновлення; особливості побудови мікро-, мезо- і макроструктур тренувального процесу з позицій адаптації; структуру та рівні підготовленості тренера, психологічні чинники успішної діяльності тренера.

Вміти: складати плани тренувальних занять, мікро-, мезо- і макроциклів підготовки кваліфікованих спортсменів з урахуванням закономірностей адаптації до тренувальних і змагальних навантажень; здійснювати вибір адекватних засобів і методів підготовки та контролю; формувати мотивації спортивної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студентів згідно з ОПП мають бути сформовані такі компетентності:

ЗК2. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

СК5.Здатність характеризувати процеси спортивного тренування на різних етапах багаторічної підготовки;

СК8.Здатність розробляти перспективні, оперативні плани і програми конкретних занять у сфері спорту вищих досягнень;

СК11. Володіти високим рівнем знань в області організаційно управлінської діяльності знайомство з новітніми теоріями, інтерпретаціями, методами і технологіями;

Програмні результати навчання

5.Розробляти програми спортивної підготовки на різних етапах.

8.Використовувати у своїй роботі сучасні технології підготовки спортсменів.

12.Використовувати ефективні засоби відновлення і підвищення спортивної працездатності.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Професійна діяльність в спорті.

Структура навчальної дисципліни „Теорія і методика спорту вищих досягнень”. Олімпійський та професійний спорт як види діяльності. Види професійної діяльності в ОіПС. Характеристика окремих видів діяльності в ОіПС. Фактори середовища, що впливають на роботу тренера.

Тема 2. Тренер-професіонал.

Структура підготовленості тренера. Функції тренера. Рівні професійної майстерності тренера. Види професійно-педагогічних здібностей тренера. Особистість тренера як чинник успішності підготовки. Стилi керівництва групою.

Тема 3. Педагогічна діяльність тренера.

Зміст педагогічної діяльності тренера. Система спеціальних знань, що необхідна спортсменові. Вплив занять спортом на особистість. Структура та зміст щоденника самоконтролю спортсмена. Основні засоби та методи передачі інформації в навчально-тренувальному процесі. Допоміжні засоби і методи передачі інформації.

Тема 4. Специфіка дидактичних принципів в спорті.

Специфіка дидактичних принципів в спорті. Принцип доцільності і практичності. Принцип готовності. Принцип керованості та підконтрольності. Принцип позитивної мотивації. Принцип систематичності. Принцип змістовної та перцептивної наочності (полісенсорності). Принцип планомірності і поступовості. Принцип методичного динамізму та прогресування. Принцип функціональної надмірності та надійності. Принцип міцності і пластичності. Принцип доступності та спонукальної складності. Принцип індивідуалізованого навчання у колективі. Принцип формально-евристичної єдності. Принцип науково-раціональної та інтуїтивно-емпіричної єдності.

Тема 5. Психологічні чинники успішності процесу підготовки.

Проблема психічної підготовки в спорті. Характеристика діяльності практичного психолога в спорті. Мотивація спортсмена в тренувальному процесі. Психологічні чинники успішності процесу підготовки.

Тема 6. Основи теорії адаптації та закономірності її формування у спортсменів.

Застосування теорії адаптації до побудови підготовки спортсменів. Зміни в організмі під впливом активної м'язової діяльності. Формування термінової адаптації. Формування довготривалої адаптації. Явища деадаптації, реадаптації і переадаптації у спортсменів.

Тема 7. Адаптація опорно-рухового апарату та функціональних систем.

Структурно-функціональні особливості рухових одиниць м'язів. Спортивна спеціалізація і структура м'язових тканин. Зміни у м'язових волокнах під впливом навантажень різної спрямованості.

Тема 8. Навантаження як компонент системи підготовки спортсменів

Характеристика навантажень, що застосовуються в спорті. Компоненти навантажень та їх вплив на формування реакцій адаптації. Специфічність реакцій адаптації організму спортсмена на навантаження. Реакції адаптації спортсменів різного віку та підготованості. Реакції організму спортсмена на змагальні навантаження.

Тема 9. Втома та відновлення в системі підготовки спортсменів

Втома та відновлення при напруженій м'язовій діяльності. Втома та відновлення при навантаженнях різної величини. Втома та відновлення при навантаженнях різної спрямованості. Втома та відновлення в залежності від кваліфікації і підготовленості спортсменів.

Тема 10. Змагальна діяльність в спорті

Змагання в системі підготовки спортсменів. Характеристика змагальної діяльності в спорті. Структура змагальної діяльності. Фактори результативності змагальної діяльності спортсменів.

Тема 11. Моделювання в спорті

Загальні положення моделювання в спорті. Моделі змагальної діяльності. Моделі підготовленості. Морфофункціональні моделі. Моделювання змагальної діяльності і підготовленості в залежності від індивідуальних особливостей спортсменів.

Тема 12. Характеристика системи підготовки спортсменів

Аналіз сучасного розуміння системи підготовки спортсменів. Формування системи підготовки спортсменів. Основні напрями вдосконалення системи підготовки спортсменів.

Тема 13. Побудова підготовки кваліфікованих спортсменів

Загальна характеристика етапів багаторічної підготовки спортсменів. Підготовка спортсменів на етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей. Підготовка спортсменів на етапі збереження вищої спортивної майстерності. Побудова підготовки у 4-річних олімпійських циклах. Основні напрями інтенсифікації підготовки спортсменів у процесі багаторічного вдосконалення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	с	п	лаб	с.р.		л	с	п	лаб	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Професійна діяльність у спорті вищих досягнень													
Тема 1. Професійна діяльність в спорті.	6	1	1			4	6						6
Тема 2. Тренер-професіонал.	6	1	1			4	6						6
Тема 3. Педагогічна діяльність тренера.	6	1	1			4	6	1					5
Тема 4. Специфіка дидактичних принципів в спорті.	6	1	1			4	6						6
Тема 5. Психологічні чинники успішності процесу підготовки.	6		2			4	6						6
Тема 6. Основи теорії адаптації та закономірності її формування у спортсменів.	6		2			4	6	1					5
Тема 7. Адаптація опорно-рухового апарату та функціональних систем.	7	1	2			4	7						7
Тема 8. Навантаження як компонент системи підготовки спортсменів	6		2			4	6						6
Тема 9. Втома та відновлення в системі підготовки спортсменів	9		1			8	9						9
Тема 10. Змагальна діяльність в спорті	8	1	2			5	8						8
Тема 11. Моделювання в спорті	8	1	2			5	8	1	1				6
Тема 12. Характеристика системи підготовки спортсменів	8	1	2			5	8	1	1				6
Тема 13. Побудова підготовки кваліфікованих спортсменів	8	1	2			5	8						8
Усього годин	90	8	22	-	-	60	90	4	2	-	-	-	84

5. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Професійна діяльність в спорті.	1	
2	Тема 2. Тренер-професіонал.	1	
3	Тема 3. Педагогічна діяльність тренера.	1	
4	Тема 4. Специфіка дидактичних принципів в спорті.	1	
5	Тема 5. Психологічні чинники успішності процесу підготовки.	2	
6	Тема 6. Основи теорії адаптації та закономірності її формування у спортсменів.	2	
7	Тема 7. Адаптація опорно-рухового апарату та функціональних систем.	2	
8	Тема 8. Навантаження як компонент системи підготовки спортсменів	2	
9	Тема 9. Втома та відновлення в системі підготовки спортсменів	2	
10	Тема 10. Змагальна діяльність в спорті	2	
11	Тема 11. Моделювання в спорті	2	1
12	Тема 12. Характеристика системи підготовки спортсменів	2	1
13	Тема 13. Побудова підготовки кваліфікованих спортсменів	2	
	Разом	22	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Професійна діяльність в спорті.	4	6
2	Тема 2. Тренер-професіонал.	4	6
3	Тема 3. Педагогічна діяльність тренера.	4	5
4	Тема 4. Специфіка дидактичних принципів в спорті.	4	6
5	Тема 5. Психологічні чинники успішності процесу підготовки.	4	6
6	Тема 6. Основи теорії адаптації та закономірності її формування у спортсменів.	4	5
7	Тема 7. Адаптація опорно-рухового апарату та функціональних систем.	4	7
8	Тема 8. Навантаження як компонент системи підготовки спортсменів	4	6
9	Тема 9. Втома та відновлення в системі підготовки спортсменів	8	9
10	Тема 10. Змагальна діяльність в спорті	5	8
11	Тема 11. Моделювання в спорті	5	6
12	Тема 12. Характеристика системи підготовки спортсменів	5	6
13	Тема 13. Побудова підготовки кваліфікованих спортсменів	5	8
	Разом	60	84

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

A.

- словесні методи - розповідь-пояснення, бесіда, лекція;
- наочні методи - ілюстрація, демонстрація;
- практичні методи: досліди, вправи, лабораторні та практичні роботи, реферати;

Б. Індуктивні та дедуктивні.

С. Репродуктивні та точні, проблемно-пошукові.

Д. Навчальна робота під керівництвом викладача - самостійна аудиторна робота: вирішення ситуаційних задач, самостійні письмові роботи.

Е. Самостійна робота поза контролем викладача - самостійна робота вдома: домашні завдання - усні та письмові.

II.

A. Методи стимулювання інтересу до навчання:

- створення ситуації інтересу при викладанні того чи іншого матеріалу: використання рольових ігор, перегляд навчальних телепередач, кінофільмів.
- навчальні дискусії;
- аналіз практичних та клінічних ситуацій;

Б. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- роз'яснення мети навчального предмету
- вимоги до вивчення предмета, дисциплінарні, організаційно-педагогічні).
- заохочення та покарання в навчанні: оцінка студентів за успіхи, усне схвалення (чи осуд викладача).

III. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

IV. Бінарні, інтегровані, універсальні методи.

8. Методи контролю

1. Усне опитування;
2. Тестування;
3. Письмовий контроль;
4. Екзамен.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1				
Навчальна (аудиторна робота)				
Змістовий модуль 1				
Робота на парах	Оцінка за самостійну роботу	Оцінка за знання термінології	Екзамен	Разом
40	5	5	50	100

Оцінювання відповідей студентів на практичних і семінарських заняттях відбувається за 100 бальною шкалою.

По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих оцінок у 100-бальній шкалі множиться на ваговий коефіцієнт 0,4, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 40 балів.

Оцінювання за екзамен відбувається у 100-бальній шкалі, отримана оцінка сходиться на ваговий коефіцієнт 0,5.

Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за роботу на парах (максимально – 40 балів), отриманих балів за самостійну роботу (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,05, відповідно максимальний бал за самостійну роботу може скласти 5 балів), оцінки за знання термінології (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,05, відповідно максимальний бал може скласти 5 балів) і оцінки, отриманої за екзамен (максимальний бал – 50 балів), що в сумі максимально може скласти 100 балів.

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:

90-100 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання

завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.

70-89 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.

50-69 балів – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.

Менше 50 балів – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Дисципліна має навчально-методичне забезпечення :

- тексти лекцій;
- розробка практичних занять;
- питання до екзамену.

11. Рекомендована література

Базова

1. Енциклопедія Олімпійського спорту України [Текст] / за ред. В. М. Платонова. – К. : Олімпійська література, 2005. – 464с.
2. Энциклопедия Олимпийского спорта : в 5 т. / под общ. ред. В. Н. Платонова. – К.: Олимпийская литература, 2004.– 350с.
3. Линець М. М. Тексти лекцій з дисципліни «Професійний спорт» (для студентів ІV курсу напряму «Фізичне виховання») [Текст] / М. М. Линець; Львівський державний університет фізичної культури.– Л. : ЛДУФК, 2007.
4. Олимпийский спорт: в 2 т. / В. Н. Платонов, М. М. Булатова, С. Н. Бубка [и др.]; под общ. ред. В. Н. Платонова. – Т. 1. – К. : Олимп. л-ра, 2009. – 736 с.
5. Олимпийский спорт: в 2 т. / В. Н. Платонов, М. М. Булатова, С. Н. Бубка [и др.]; под общ. ред. В. Н. Платонова. – Т. 2. – К. : Олимп. л-ра, 2009. – 696 с.
6. Платонов В. Н. Олимпийский спорт: учебник (в 2 кн.) / В.Н.Платонов, С. И. Гуськов.– К. : Олимпийская литература, 1994. – 496 с.
7. Платонов В. М., Профессиональный спорт / Платонов В. М., Гуськов С. И., Юшко Б. Н., Лынец М. М. - К. : Олимпийская литература, 2000. - 487 с.

Допоміжна

1. Гуськов С. И. Профессиональный спорт и международное спортивное движение / Гуськов С. И. // Теория и практика физической культуры. – 1991.–№ 8. – С. 56-59.
2. Гуськов С. И. Экономика профессионального хоккея / Гуськов С.И. // Хоккей : Сб. статей. – М. : ФиС. – 1988. – С. 107-110.
3. Заседа І.І. Олімпійці / Заседа І.І. – К. : Молодь, 1975. – 224 с.
4. Линець М. М. Формування правових засад професійного спорту в Європі / Линець М. М. // Матеріали ІV Всеукраїнської науково-практичної конференції “Роль фізичної культури в здоровому способі життя”.–Львів, 1999.–С. 63-64.
5. Суник О. Б. Від Олімпії до Москви / Суник О. Б. - К. : Здоров'я, 1980. –200 с.
6. Хавин Б. Н. Все об олимпийских играх / Хавин Б. Н. - М. : ФиС, 1979.–607 с.
7. Шанин Ю. В. Герой античних стадіонів / Шанин Ю. В. - М. : ФиС, 1979.– 141 с.
8. Булатова М. М. Енциклопедія олімпійського спорту в запитаннях і відповідях / М. М. Булатова. – К. : Олімпійська література, 2009. – 400 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Мультимедійне забезпечення лекцій, демонстрація відеороликів з Ігор Олімпіад
2. <http://www.noc-ukr.org/>
3. <http://www.olympic.org/>
4. www.nba.com
5. www.nhl.com
6. www.nfl.com
7. www.wtatennis.com
8. www.ftu.org.ua
9. <http://www.olimparena.org/>
10. www.vespo.com.ua